

Nordmenns CO2-utslipp på verstingtoppen

Guri Tajet

Klimaendringene får grove urettferdige utslag. Det er de rikeste menneskene i verden som har produsert og fremdeles produserer størsteparten av drivhusgassene som forårsaker klimaendringer. Men det er folk i fattige land – de som har bidratt lite eller ingenting til problemet – som vil bli utsatt for de alvorligste konsekvensene.

Framtiden i våre hender har gått gjennom FN-statistikk¹ og sammenlignet nordmenns CO2-utslipp per innbygger med andre folks utslipp. Vi har etterpå beregnet hvor mange dager det tar en nordmann å slippe ut like mye som innbyggerne i andre land på et helt år (se flere tall i vedlegg 1):

- Det tar en gjennomsnittsnordmann 1 dag å slippe ut like mye CO2 som en gjennomsnittsperson i Afghanistan, Chad eller Burundi gjør på et helt år.
- Det tar en gjennomsnittsnordmann 8 dager å slippe ut like mye CO2 som en gjennomsnittsperson i verdens 50 fattigste land (Minst utviklede land (MUL)²) gjør på et helt år. De 718 millioner menneskene som bor i MUL-land bidrar så godt som ingenting til klimaendringene, men de er blant de aller mest sårbare for klimaendringene.
- Ca 5,5 milliarder mennesker lever i land hvor gjennomsnittsinbyggeren slipper ut mindre CO2 enn oss³ - eller 86 prosent av verdens befolkning.
- Hvis vi skal ha mulighet til å forhindre at den globale middeltemperaturen stiger med mer enn 2°C, kan i følge FNs klimapanel (IPCC) ikke verdensgjennomsnittets CO2-utslipp være på mer enn 1,1 tonn CO2-ekvivalenter per innbygger hvert år. Det tar bare 42 dager for Norge å slippe ut mer CO2 per innbygger enn dette. Resten av de 323 dagene i året, bidrar Norge til klimaendringer.
- Nordmenn har 39 ganger høyere utslipp per innbygger enn innbyggerne i Bangladesh, og det tar gjennomsnittsnordmannen bare 9 dager å slippe ut like mye CO2 som en innbygger i Bangladesh gjør i løpet av et helt år. Med sine 149 millioner innbyggere bidrar Bangladesh totalt sett mindre til klimaendringene enn 4,6 millioner nordmenn. Men konsekvensene av klimaendringene er allerede alvorlige i Bangladesh. Store flommer med ødeleggende effekt på folks livsgrunnlag pleide tidligere å inntreffe en gang hvert 20. år. Det siste årene har det vært store flommer hvert fjerde til syvende år; i 1987, 1988, 1995, 1998 og 2004⁴. Flommen i 2004 var en av de alvorligste på årtier, og etterlot seg 1000 døde og 30 millioner hjemløse⁵. Det er estimert at flommen gjorde en skade til en verdi av 49,5⁶ milliarder kroner. Ved siden av årlige flommer vil en 45 centimeters økning av havnivået redusere Bangladesh sine landområder med 11 prosent og tvinge 5,5 millioner til å migrere⁷.
- I debatten om hvordan vi skal løse klimautfordringene tas det ofte til orde for at ingenting monner før India, Kina og Brasil innfrir Kyoto-forpliktelsene. Totalt bidrar disse landene til store utslipp, men det er viktig å ha i bakhodet at utslippene per innbygger er langt lavere enn de norske.

¹ Kilde: http://unstats.un.org/unsd/environment/air_co2_emissions.htm De siste oppdaterte tallene på verdens CO2-utslipp er fra 2004. Vi gjør oppmerksom på at det ikke fins sammenlignbare tall på verdens totale klimagassutslipp, bare på CO2. Dette er en svakhet, selv om det er CO2 som er den viktigste drivhusgassen.

² Kilde: <http://www.un.org/special-rep/ohrls/lcd/list.htm>
³ I følge Globalis.no var det 6,4 milliarder mennesker i verden i 2005, se [http://www.globalis.no/statistikk/befolkning/befolkningstall/\(show\)/world/\(chart\)/column](http://www.globalis.no/statistikk/befolkning/befolkningstall/(show)/world/(chart)/column)

⁴ Christian Aid (2006) The climate of poverty: Facts, fears and hope. London. May 2006.

⁵ Vidal, J. (2004) "The planet goes haywire". The Guardian. London 27/08/04. og Ward, L. (2004) "A long journey ahead" The Guardian, London 19/10/04

⁶ 1 britiske pund er beløpet 4 milliarder

⁷ IPCC. (2001). Third Assessment Report: Working Group II – Impacts, adaptability and vulnerability. Intergovernmental Panel on Climate Change

- En nordmann bruker 46 dager på å slippe ut de samme mengdene CO2 som en gjennomsnittlig inder gjør i løpet av et helt år. India har 16,8 prosent av verdens befolkning, men slipper bare ut 4,8 prosent av verdens CO2.
- En nordmann bruker 68 dager på å slippe ut CO2 tilsvarende det en brasilianer gjør i løpet av et helt år.
- En nordmann bruker 146 dager på å slippe ut det samme som en kineser. Det er også slik at Norge importerer stadig mer av sine forbruksvarer fra Kina. Utslippene knyttet til produksjonen av disse forbruksvarene, bokføres på kinesernes klimaregnskap.
- Verdens totale CO2-utslipp er på 27 741,62 millioner tonn CO2. En gjennomsnittlig verdensborger slipper ut ca 4,3 tonn CO2 i løpet av et år. Det tar en gjennomsnittsnordmann 164 dager (ca 5 og en halv måned) å forbruke like mye CO2 som verdensgjennomsnittet gjør på et helt år.
- Norge slipper ut nesten 55 prosent mer CO2- per innbygger enn svenskene. Sverige genererer 49 prosent av sin energi fra fornybare ressurser, og de har en målsetning om å få dette opp på 60 prosent⁸.

⁸ The National Energy Foundation (2006) Why do some countries have higher Greenhouse Gas emissions than others?
<http://www.nef.org.uk/energyadvice/co2emissionsctry.htm>

Vedlegg 1**Liste over land som slipper ut mindre CO2 per innbygger enn Norge.**

Lista inneholder også en sammenligning over hvor mange ganger større CO2-utslippet per innbygger er i Norge enn det aktuelle landet. Den inneholder også en beregning av hvor mange dager det tar en nordmann å slippe ut like mye som en person i det aktuelle landet gjør i løpet av et helt år. Kilde, se fotnote 1.

Land	År	Totalt CO2-utslipp, mill. tonn	CO2-utslipp per capita, l tonn	Norske CO2-utslipp per innbygger relatert til utslipp i ulike land	Ant. dager en gj.snittsnordmann bruker på å slippe ut samme CO2-mengde som en gj.snittelig innbyggger i dette landet gjør på et helt år.	Innbyggertall, i mill
Chad	2004	0,12	0,01	756	0,5	9,4
Afghanistan	2004	0,69	0,03	333	1	24,0
Burundi	2004	0,22	0,03	330	1	7,6
Cambodia	2004	0,54	0,04	240	2	13,5
Dem. Rep. of the Congo	2004	2,1	0,04	240	2	52,5
Mali	2004	0,56	0,05	192	2	11,2
Central African Republic	2004	0,25	0,06	160	2	4,2
Rwanda	2004	0,57	0,06	160	2	9,5
Uganda	2004	1,83	0,07	137	3	26,1
Burkina Faso	2004	1,1	0,08	120	3	13,8
Malawi	2004	1,04	0,08	120	3	13,0
Somalia	2005	0,75	0,09	110	3	8,3
Niger	2004	1,21	0,09	107	3	13,4
Lesotho	2004	0,22	0,10	97	4	2,3
Ethiopia	2004	7,98	0,1	96	4	79,8
Comoros	2004	0,09	0,11	87	4	0,8
Mozambique	2004	2,17	0,11	87	4	19,7
Nepal	2004	3,04	0,11	87	4	27,6
United Rep. of Tanzania	2004	4,35	0,12	80	5	36,3
Liberia	2004	0,47	0,14	69	5	3,4
Liberia	2004	0,47	0,14	69	5	3,4
Guinea	2004	1,34	0,15	64	6	8,9
Madagascar	2004	2,73	0,15	64	6	18,2

⁹ Kilde: http://unstats.un.org/unsd/environment/air_co2_emissions.htm

Eritrea	2004	0,76	0,17	56	6	4,5
Timor-Leste	2004	0,18	0,17	56	6	1,1
Gambia	2004	0,29	0,18	53	7	1,6
Guinea-Bissau	2004	0,27	0,18	53	7	1,5
Palestine	2004	0,65	0,18	53	7	3,6
Sierra Leone	2004	0,99	0,18	53	7	5,5
Haiti	2004	1,76	0,19	51	7	9,3
Zambia	2004	2,29	0,2	48	8	11,5
Myanmar	2004	9,76	0,21	46	8	46,5
Cameroon	2004	3,84	0,22	44	8	17,5
Lao People's Dem. Rep.	2004	1,28	0,23	42	9	5,6
Bangladesh	2004	37,17	0,25	38	10	148,7
Cote d'Ivoire	2004	5,16	0,28	34	11	18,4
Benin	2004	2,39	0,29	33	11	8,2
Sudan	2004	10,37	0,29	33	11	35,8
Kenya	2004	10,59	0,31	31	12	34,2
Kiribati	2004	0,03	0,32	30	12	0,1
Ghana	2004	7,19	0,33	29	13	21,8
Solomon Islands	2004	0,18	0,38	25	14	0,5
Togo	2004	2,31	0,38	25	14	6,1
Papua New Guinea	2004	2,45	0,41	23	16	6,0
Vanuatu	2004	0,09	0,42	23	16	0,2
Senegal	2004	4,99	0,44	22	17	11,3
Djibouti	2004	0,37	0,46	21	17	0,8
Angola	2004	7,9	0,51	19	19	15,5
Cape Verde	2004	0,27	0,56	17	21	0,5
Western Sahara	2004	0,24	0,57	17	22	0,4
Sao Tome and Principe	2004	0,09	0,61	16	23	0,1
Sri Lanka	2004	11,53	0,61	16	23	18,9
Bhutan	2004	0,41	0,66	15	25	0,6
Paraguay	2004	4,18	0,72	13	27	5,8
Nicaragua	2004	4,01	0,74	13	28	5,4
Bolivia	2004	6,97	0,77	12	29	9,1
Tajikistan	2004	5	0,77	12	29	6,5
Pakistan	2004	125,67	0,81	12	31	155,1

Zimbabwe	2004	10,56	0,81	12	31	13,0
Samoa	2004	0,15	0,82	12	31	0,2
Nigeria	2004	114,02	0,83	12	32	137,4
Swaziland	2004	0,96	0,86	11	33	1,1
Georgia	2004	3,91	0,87	11	33	4,5
Mauritania	2004	2,56	0,89	11	34	2,9
El Salvador	2004	6,17	0,94	10	36	6,6
Philippines	2004	80,51	0,97	9,9	37	83,0
Guatemala	2004	12,22	0,99	9,7	38	12,3
Congo	2004	3,54	1	9,6	38	3,5
Yemen	2004	21,11	1,03	9,3	39	20,5
Gabon	2004	1,37	1,08	8,9	41	1,3
Kyrgyzstan	2004	5,73	1,11	8,6	42	5,2
Honduras	2004	7,61	1,14	8,4	43	6,7
Albania	2004	3,67	1,17	8,2	44	3,1
Peru	2004	31,49	1,17	8,2	44	26,9
Viet Nam	2004	98,66	1,18	8,1	45	83,6
Tonga	2004	0,12	1,19	8,1	45	0,1
India	2004	1342,96	1,2	8,0	46	1119,1
Armenia	2004	3,65	1,21	7,9	46	3,0
Colombia	2004	53,63	1,21	7,9	46	44,3
Namibia	2004	2,47	1,24	7,7	47	2,0
Fiji	2004	1,07	1,3	7,4	49	0,8
Morocco	2004	41,17	1,37	7,0	52	30,1
Costa Rica	2004	6,4	1,51	6,4	57	4,2
Dominica	2004	0,11	1,56	6,2	59	0,1
Uruguay	2004	5,48	1,65	5,8	63	3,3
St. Vincent and the Grenadines	2004	0,2	1,67	5,7	63	0,1
Indonesia	2004	378,25	1,69	5,7	64	223,8
Saint Helena	2004	0,01	1,74	5,5	66	0,0
Panama	2004	5,66	1,78	5,4	68	3,2
Brazil	2004	331,79	1,8	5,3	68	184,3
Guyana	2004	1,44	1,95	4,9	74	0,7
Republic of Moldova	2004	7,68	1,96	4,9	75	3,9

Cook Islands	2004	0,03	2,04	4,7	78	0,0
Grenada	2004	0,22	2,07	4,6	79	0,1
Dominican Republic	2004	19,64	2,11	4,5	80	9,3
Niue	2004	0	2,19	4,4	83	0,0
Egypt	2004	158,24	2,21	4,3	84	71,6
Ecuador	2004	29,27	2,27	4,2	86	12,9
Tunisia	2004	22,88	2,29	4,2	87	10,0
Cuba	2004	25,82	2,3	4,2	87	11,2
Saint Lucia	2004	0,37	2,3	4,2	87	0,2
Botswana	2004	4,3	2,37	4,1	90	1,8
Maldives	2004	0,73	2,5	3,8	95	0,3
Saint Kitts and Nevis	2004	0,12	2,57	3,7	98	0,0
Mauritius	2004	3,2	2,6	3,7	99	1,2
French Polynesia	2004	0,67	2,66	3,6	101	0,3
Belize	2004	0,79	2,94	3,3	112	0,3
Réunion	2004	2,28	2,94	3,3	112	0,8
Iraq	2004	81,65	2,97	3,2	113	27,5
Monaco	2004	0,1	3	3,2	114	0,0
Jordan	2004	16,47	3,07	3,1	117	5,4
Latvia	2004	7,49	3,2	3,0	122	2,3
Martinique	2004	1,29	3,27	2,9	124	0,4
Mongolia	2004	8,55	3,35	2,9	127	2,6
Korea, Dem. People's Rep.	2004	79,11	3,36	2,9	128	23,5
Turkey	2004	241,88	3,4	2,8	129	71,1
Argentina	2004	141,79	3,7	2,6	141	38,3
Syrian Arab Republic	2004	68,42	3,72	2,6	141	18,4
Azerbaijan	2004	31,37	3,78	2,5	144	8,3
China	2004	5010,17	3,84	2,5	146	1304,7
Chile	2004	62,42	3,87	2,5	147	16,1
British Virgin Islands	2004	0,08	3,88	2,5	148	0,0
Lithuania	2004	13,35	3,9	2,5	148	3,4
Lithuania	2004	13,35	3,9	2,5	148	3,4
Jamaica	2004	10,59	3,97	2,4	151	2,7
Bosnia and Herzegovina	2004	15,6	3,99	2,4	152	3,9

Guadeloupe	2004	1,73	3,99	2,4	152	0,4
Lebanon	2004	16,26	4,1	2,3	156	4,0
Mexico	2004	438,02	4,24	2,3	161	103,3
Thailand	2004	268,08	4,28	2,2	163	62,6
Barbados	2004	1,27	4,36	2,2	166	0,3
China, Macao SAR	2004	2,21	4,72	2,0	179	0,5
Antigua and Barbuda	2004	0,41	5,06	1,9	192	0,1
Montenegro	2004	53,32	5,07	1,9	193	10,5
Serbia	2004	53,32	5,07	1,9	193	10,5
Suriname	2004	2,28	5,08	1,9	193	0,4
Croatia	2004	22,55	5,1	1,9	194	4,4
The Former Yugoslav Rep. of Macedonia	2004	10,42	5,13	1,9	195	2,0
Uzbekistan	2004	137,91	5,26	1,8	200	26,2
China, Hong Kong SAR	2004	37,41	5,36	1,8	204	7,0
French Guiana	2004	1	5,38	1,8	205	0,2
Romania	2004	116,36	5,4	1,8	205	21,5
Belarus	2004	54,92	5,6	1,7	213	9,8
Hungary	2004	59,99	5,9	1,6	224	10,2
Algeria	2004	194	5,99	1,6	228	32,4
Switzerland	2004	45,32	6,1	1,6	232	7,4
Malta	2004	2,45	6,13	1,6	233	0,4
Sweden	2004	55,36	6,2	1,5	236	8,9
Bahamas	2004	2,01	6,29	1,5	239	0,3
Portugal	2004	65,7	6,3	1,5	240	10,4
Iran (Islamic Republic of)	2004	433,57	6,31	1,5	240	68,7
Seychelles	2004	0,55	6,44	1,5	245	0,1
Venezuela	2004	172,62	6,57	1,5	250	26,3
Ukraine	2004	316,94	6,7	1,4	255	47,3
Bulgaria	2004	53,1	6,8	1,4	259	7,8
France	2004	417,35	6,9	1,4	262	60,5
Cayman Islands	2004	0,31	6,97	1,4	265	0,0
Liechtenstein	2004	0,24	7	1,4	266	0,0
Liechtenstein	2004	0,24	7	1,4	266	0,0
Malaysia	2004	177,58	7,05	1,4	268	25,2

Iceland	2004	2,28	7,8	1,2	297	0,3
Slovakia	2004	42,5	7,9	1,2	300	5,4
Cyprus	2004	6,75	8,16	1,2	310	0,8
Slovenia	2004	16,46	8,2	1,2	312	2,0
Poland	2004	316,7	8,3	1,2	316	38,2
Spain	2004	354,56	8,3	1,2	316	42,7
New Zealand	2004	34,04	8,4	1,1	319	4,1
Italy	2004	489,59	8,5	1,1	323	57,6
Bermuda	2004	0,55	8,6	1,1	327	0,1
Turkmenistan	2004	41,73	8,75	1,1	333	4,8
South Africa	2004	437,03	9,19	1,0	349	47,6
Austria	2004	77,08	9,4	1,0	357	8,2
United Kingdom	2004	562,36	9,4	1,0	357	59,8
Norge	2004	43,98	9,6	1,0	365	4,6

Vedlegg 2. Liste over land som slipper ut mer CO2 per innbygger enn Norge

Land	År	Totalt CO2-utslipp	CO2-utslipp per innbygger, i tonn	Norske CO2-utslipp per innbygger relatert til utslipp i ulike land	Innbyggertall, i mill
Korea, Republic of	2004	465,64	9,77	1,0	47,7
Saint Pierre and Miquelon	2004	0,06	9,83	1,0	0,0
Greece	2004	110,28	10	1,0	11,0
Greenland	2004	0,57	10	1,0	0,1
Japan	2004	1285,81	10,1	1,0	127,3
Denmark	2004	55,4	10,2	0,9	5,4
Libyan Arab Jamahiriya	2004	59,91	10,33	0,9	5,8
Libyan Arab Jamahiriya	2004	59,91	10,33	0,9	5,8
Germany	2004	885,85	10,7	0,9	82,8
Israel	2004	71,25	10,84	0,9	6,6
Ireland	2004	45,27	11,1	0,9	4,1
Netherlands	2004	180,94	11,1	0,9	16,3
New Caledonia	2004	2,58	11,18	0,9	0,2
Russian Federation	2004	1617,94	11,2	0,9	144,5
Equatorial Guinea	2004	5,43	11,47	0,8	0,5
Montserrat	2004	0,06	11,65	0,8	0,0
Palau	2004	0,24	11,9	0,8	0,0
Belgium	2004	126,91	12,2	0,8	10,4
Singapore	2004	52,25	12,23	0,8	4,3
Oman	2004	30,9	12,47	0,8	2,5
Czech Republic	2004	127,3	12,5	0,8	10,2
Gibraltar	2004	0,37	12,97	0,7	0,0
Finland	2004	69,12	13,2	0,7	5,2
Kazakhstan	2004	200,28	13,26	0,7	15,1
Saudi Arabia	2004	308,39	13,38	0,7	23,0
Faeroe Islands	2004	0,66	13,78	0,7	0,0
Nauru	2004	0,14	14,17	0,7	0,0
Estonia	2004	19,23	14,3	0,7	1,3
Falkland Islands (Malvinas)	2004	0,04	14,82	0,6	0,0
Canada	2004	593,09	18,5	0,5	32,1
Australia	2004	381,8	19	0,5	20,1

United States	2004	5987,98	20,4	0,5	293,5
Aruba	2004	2,16	21,32	0,5	0,1
Netherlands Antilles	2004	4,09	22,19	0,4	0,2
Bahrain	2004	16,95	23,87	0,4	0,7
Brunei Darussalam	2004	8,81	24,09	0,4	0,4
Trinidad and Tobago	2004	32,56	24,68	0,4	1,3
Luxembourg	2004	12	26,5	0,4	0,5
United Arab Emirates	2004	149,19	37,8	0,3	3,9
Kuwait	2004	99,36	37,97	0,3	2,6
Qatar	2004	52,9	69,22	0,1	0,8
United States Virgin Islands	2003	13,55	121,3	0,1	0,1